

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО ВЕДЕННЯ БОЮ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

Повномасштабна війна, розв'язана Російською Федерацією проти України, радикально змінила підходи до підготовки особового складу, підкресливши важливість психологічної стійкості як фундаментальної складової боєздатності сучасного воїна. У середовищі, де поєднуються висока інтенсивність бойових дій, технологічна насиченість поля бою та непередбачуваність загроз, саме психологічна готовність визначає здатність військовослужбовців зберігати контроль, ухвалювати рішення та виконувати завдання навіть за умов перевантаження, виснаження й тривалого впливу стресових факторів. Перші місяці вторгнення 2022 року продемонстрували, що традиційні підходи до вишколу потребують негайної адаптації й посилення компонентів, орієнтованих на психіку бійця.

Психологічна підготовка, яка системно впроваджується у військових структурах країн НАТО, ґрунтується на формуванні стійкості до бойового стресу, розвитку навичок саморегуляції та підготовці до дій у ситуаціях небезпеки. Дослідження RAND Corporation та рекомендації STANAG демонструють, що регулярне тренування психологічних навичок знижує ймовірність дезорганізації поведінки, панічних реакцій, когнітивного «звуження» під час обстрілів та раптових змін обстановки. Українська армія активно інтегрує ці напрацювання, коригуючи їх під власний бойовий досвід.

Нові загрози, включно з дронами-камікадзе, високоточною артилерією, удосконаленими засобами РЕБ та безперервними інформаційно-психологічними атаками, вимагають значно ширшого спектра психологічних умінь. Військовослужбовці перебувають під впливом небезпеки не лише на полі бою, але й у цифровому середовищі, де поширення фейків, маніпуляцій та кампаній

заялювання може спричиняти емоційне перевантаження. Тому психологічна підготовка включає методики стрес-інокуляції, формування інформаційної стійкості, розвиток критичного мислення та колективної згуртованості.

Ключовими складовими підготовки є саморегуляція, контроль дихання, зниження фізіологічної реактивності та навчання поведінці в умовах стресу. В українських підрозділах значну увагу приділяють реалістичним тренуванням, роботі інструкторів, формуванню довіри всередині підрозділу та використанню елементів Combat Stress Control.

Український досвід війни підтверджує, що психологічна підготовка є основою сучасного бойового вишколу. Вона забезпечує військовослужбовців інструментами для дій у стані небезпеки, підтримує здатність до швидкого ухвалення рішень та сприяє збереженню здоров'я особового складу.

Список використаних джерел:

1. NATO. (2020). Psychological Resilience in the Armed Forces: STANAG Guidelines.
2. RAND Corporation. (2011–2023). Psychological Fitness and Military Performance Studies.
3. U.S. Department of Defense. (2020). Combat and Operational Stress Control Manual.
4. Grossman, D. (2009). On Combat: The Psychology and Physiology of Deadly Conflict.
5. European Defence College. (2023). Mental Resilience in Modern Warfare.
6. Міністерство оборони України. (2022–2024). Методичні рекомендації з психологічної готовності.
7. Center for Strategic Communications and Information Security (Ukraine). (2022–2024). Reports on Information Threats.
8. Adler, A. B., Bliese, P. D. (2014). Deployment Psychology.
9. Israeli Defense Forces. (2017). Stress Inoculation Training Protocols.